

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

10. června 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitelů – Směrnice 93/13/EHS – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Smlouvy o hypotečním úvěru v cizí měně (švýcarský frank) – Promlčení – Článek 4 odst. 2 – Hlavní předmět smlouvy – Ujednání vystavující úvěrovaného kurzovému riziku – Požadavky na srozumitelnost a transparentnost – Důkazní břemeno – Článek 3 odst. 1 – Významná nerovnováha – Článek 5 – Sepsání smluvního ujednání jasným a srozumitelným jazykem – Zásada efektivity“

Ve spojených věcech C-776/19 až C-782/19,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži, Francie) ze dne 1. a 2. října 2019, došlými Soudnímu dvoru dne 22. října 2019, v řízení

VB,

WA (C-776/19),

XZ,

YY (C-777/19),

ZX (C-778/19),

DY,

EX (C-781/19)

proti

BNP Paribas Personal Finance SA,

a

AV (C-779/19),

BW,

CX (C-780/19),

* Jednací jazyk: francouzština.

FA (C-782/19)

proti

BNP Paribas Personal Finance SA,

Procureur de la République,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně Soudního dvora vykonávající funkci soudkyně prvního senátu, C. Toader, M. Safjan a N. Jääskinen (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: V. Giacobbo, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. října 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za VB, WA, DY a EX C. Constantin-Valletem, avocat,
- za XZ, YY, ZX, AV, BW, CX a FA, A.-V. Benoitem, C. Fabrem a S. Szamesem, avocats,
- za BNP Paribas Personal Finance SA P. Metaisem a P. Spinosim, avocats,
- za francouzskou vládu A.-L. Desjonquères a E. de Moustier, jakož i E. Toutainem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi C. Valero, jakož i N. Ruiz Garcíou a M. Van Hoofem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).
- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů mezi VB, WA, XZ, YY, ZX, DY a EX na straně jedné a BNP Paribas Personal Finance SA na straně druhé a AV, BW, CX a FA na straně jedné a BNP Paribas Personal Finance a Procureur de la République (státní zástupce Francouzské republiky) na straně druhé ve věci údajně zneužívající povahy ujednání obsažených ve smlouvách o hypotečním úvěru v cizí měně, které stanoví zejména to, že zúčtovací měnou je švýcarský frank a platební měnou je euro, a které mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrovaný.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Šestnáctý a dvacátý čtvrtý bod odůvodnění směrnice 93/13 uvádějí:

„vzhledem k tomu, že posouzení zneužívající povahy smluvních ujednání podle zvolených obecných kritérií, zejména v činnostech prodeje nebo poskytování, které mají veřejnoprávní povahu a které poskytují kolektivní služby se zohledněním solidarity mezi uživateli, musí být doplněno o prostředek k celkovému hodnocení různých dotčených zájmů; že to staví do popředí požadavek poctivosti; že při posuzování poctivosti musí být brán zvláštní ohled na sílu vyjednávacích pozic stran, na to, zda měl spotřebitel nějakou pohnutku k tomu, aby souhlasil s ujednáním, a zda zboží bylo dodáno nebo služby poskytnuty na zvláštní objednávku spotřebitele; že požadavek poctivosti může být uspokojen prodávajícím nebo poskytovatelem, jestliže jedná poctivě a spravedlivě s druhou stranou, jejíž oprávněné zájmy musí vzít v úvahu;

[...]

vzhledem k tomu, že soudy nebo správní orgány členských států musí mít k dispozici přiměřené a účinné prostředky, aby zabránily dalšímu používání nepřiměřených podmínek ve smlouvách se spotřebiteli“.

- 4 Článek 3 této směrnice stanoví:

„1. Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

2. Ujednání je vždy považováno za nesjednané individuálně, jestliže bylo sepsáno předem, a spotřebitel proto nemohl mít žádný vliv na obsah ujednání, zejména v souvislosti se smlouvou uzavíranou adhezním způsobem.

[...]“

- 5 Článek 4 uvedené směrnice zní:

„1. Aniž je dotčen článek 7, posuzuje se zneužívající povaha smluvního ujednání s ohledem na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s ohledem na všechny okolnosti v době uzavření smlouvy, které provázely její uzavření, a na všechna ostatní ujednání smlouvy nebo jiné smlouvy, ze kterých vychází.

2. Posouzení zneužívající povahy smluvních ujednání se netýká vymezení hlavního předmětu smlouvy, ani přiměřenosti mezi cenou a odměnou na straně jedné a službami nebo zbožím poskytovaným jako protiplnění na straně druhé, pokud jsou tato ujednání sepsána jasným a srozumitelným jazykem.“

6 Článek 5 téže směrnice stanoví:

„V případě smluv, v nichž jsou všechna nebo některá ujednání nabízená spotřebiteli předložena písemně, musí být tato ujednání sepsána jasným a srozumitelným jazykem. Při pochybnosti o významu některého ujednání se použije výklad, který je pro spotřebitele nejprůzračnější. [...]“

7 Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.“

8 Článek 7 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabráňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

Francouzská právní úprava

9 Článek 2224 code civil (občanský zákoník) stanoví:

„V případě osobních žalob nebo žalob týkajících se movitého majetku dochází k promlčení ve lhůtě pěti let ode dne, kdy držitel práva byl seznámen nebo měl být seznámen se skutečnostmi, které mu umožňují uplatnit toto právo.“

Spory v původním řízení a předběžné otázky

10 V letech 2008 a 2009 uzavřeli VB, WA, XZ, YY, ZX, DY, EX, AV, BW, CX, a FA (dále jen „žalobci v původním řízení“) individuálně s BNP Paribas Personal Finance smlouvu o hypotečním úvěru v cizí měně nazvanou „Helvet Immo“. Tyto smlouvy, které byly prodávány zejména zprostředkovateli, byly uzavřeny za účelem nákupu nemovitostí nebo podílů v realitních společnostech, na částky pohybující se mezi 48 000 a 426 000 švýcarskými franky, tedy přibližně mezi 44 000 a 389 000 eur, a na dobu od 22 do 25 let.

11 Z předkládacích rozhodnutí vyplývá, že uvedené smlouvy obsahovaly smluvní ujednání, podle kterých:

- byly dotyčné úvěry financovány z úvěrů sjednaných ve švýcarských francích a tyto úvěry byly spravovány jak ve švýcarských francích (zúčtovací měna), tak v eurech (platební měna);
- pokud jde o devizové operace, platby určené ke splacení dotčených úvěrů ve švýcarských francích mohly být prováděny pouze v eurech;
- výčet devizových operací, které měly být provedeny, byl obsažen v úvěrových smlouvách dotčených ve věcech v původních řízeních a v případě nesplacení ze strany úvěrovaného měl úvěrující možnost jednostranně nahradit švýcarský frank eurem;

- splácení záviselo na vývoji směnného kurzu eura vůči švýcarskému franku, přičemž pokud byla výsledkem devizové operace v okamžiku splatnosti nižší částka ve švýcarských francích, bylo splácení pomalejší, a případná nesplacená část jistiny byla připsána k dlužnému zůstatku. V opačném případě bylo splacení úvěru rychlejší;
 - pokud zachování výše splátek v eurech neumožňovalo splatit celý zůstatek na účtu během původní doby splatnosti úvěru prodloužené o pět let, byly splátky zvýšeny. Pokud na konci pátého roku prodloužené doby splatnosti stále přetrvával dlužný zůstatek, byly splátky hrazeny dále až do úplného splacení úvěru;
 - původně sjednanou úrokovou sazbu bylo možné změnit jednou za pět let podle předem stanoveného vzorce a při té příležitosti úvěrovaný mohl přejít na zúčtovací měnu v eurech, přičemž si mohl zvolit buď novou zvýšenou pevnou úrokovou sazbu, nebo variabilní úrokovou sazbu.
- 12 Podle žalobců v původních řízeních ve věcech C-776/19, C-778/19, C-779/19 a C-780/19 byly k nabídce úvěru připojeny dva vyčíslené vzorové příklady znázorňující vliv změn směnných kurzů na výši a dobu trvání úvěru. První vzorový příklad ukazoval, jaký dopad bude mít zvýšení nebo případně snížení úrokových sazeb o dva body počínaje 61. splátkou na výši splátek, dobu trvání a celkovou výši úvěru. Druhý vzorový příklad, nadepsaný „informace o devizových operacích, které budou prováděny v rámci správy vašeho úvěru“, ukazoval, jak se změní tytéž prvky v případě růstu kurzu eura ve vztahu ke švýcarskému franku (ve věci C-776/19 1 euro za 1,5896 švýcarského franku; ve věci C-778/19 1 euro za 1,57 švýcarského franku; ve věci C-779/19 1 euro za 1,59 švýcarského franku; ve věci C-780/19 1 euro za 1,66 švýcarského franku) a v případě poklesu kurzu eura (ve věci C-776/19 1 euro za 1,4296 švýcarského franku; ve věci C-778/19 1 euro za 1,41 švýcarského franku; ve věci C-779/19 1 euro za 1,43 švýcarského franku; ve věci C-780/19 1 euro za 1,5 švýcarského franku).
- 13 Podle žalobců v původních řízeních ve věcech C-777/19, C-781/19 a C-782/19 jim úvěrující neposkytl žádný vzorový příklad.
- 14 Z důvodu nepříznivého vývoje směnného kurzu, který byl zjištěn od data uzavření smluv dotčených ve věcech v původních řízeních, měli žalobci v původních řízeních obtíže se splácením hypotečních úvěrů, které si sjednali. V letech 2015 až 2018 proto každý z těchto žalobců podal individuálně žalobu na BNP Paribas Personal Finance u předkládajícího soudu, přičemž se dovolávali zejména zneužívající povahy ujednání o zřízení finančního mechanismu stanoveného smlouvami „Helvet Immo“.
- 15 Společnost BNP Paribas Personal Finance byla kromě toho v návaznosti na vyšetřování orgány činnými v trestním řízení postavena dne 29. srpna 2017 před tribunal correctionnel (trestní soud, Francie) z důvodu klamavé obchodní praxe. Rozsudkem ze dne 26. února 2020 třináctý trestní senát tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži, Francie) odsoudil tuto bankovní instituci za klamavou obchodní praxi. Podle informací poskytnutých účastníky původních řízení na jednání před Soudním dvorem podala BNP Paribas Personal Finance proti tomuto rozsudku odvolání, takže rozsudek není pravomocný.

- 16 Před předkládajícím soudem žalobci v původních řízeních poukazují zejména na zneužívající povahu ujednání o zřízení finančního mechanismu stanoveného dotčenými smlouvami o úvěru. BNP Paribas Personal Finance tvrdí, že v případě návrhů, kterými žalobci v původních řízeních tvrdí, že uvedená smluvní ujednání mají zneužívající povahu, došlo k promlčení, a v každém případě jsou tyto návrhy neopodstatněné.
- 17 Pokud jde zaprvé o otázku promlčení návrhů podaných žalobci v původních řízeních, předkládající soud uvádí, že použití pětileté promlčecí lhůty na základě článku 2224 francouzského občanského zákoníku by vedlo ke konstatování promlčení uvedených návrhů. Předkládající soud uvádí, že tato lhůta podle vnitrostátní judikatury začíná běžet ode dne přijetí nabídky úvěru.
- 18 V této souvislosti si předkládající soud klade otázku, zda namítnutí takové promlčecí lhůty proti návrhům spotřebitelů, jimiž uplatňují práva, která jim vyplývají ze směrnice 93/13, je slučitelné se zásadou efektivity. Podle předkládajícího soudu vzhledem k tomu, že směnný kurz může zůstat stabilní během prvních let smlouvy a zhoršit se až později během trvání této smlouvy, nelze vyloučit, že úvěrovaní nebudou schopni uplatnit svá práva.
- 19 Pokud jde dále o přezkum zneužívající povahy ujednání smlouvy, předkládající soud uvádí, že úvěrové smlouvy dotčené ve věcech v původních řízeních obsahují několik ujednání, která jsou součástí mechanismu konverze cizí měny a která mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrovaný.
- 20 V této souvislosti si předkládající soud klade zejména otázku, zda je třeba tato smluvní ujednání vzhledem k tomu, že zpracovávají otázku kurzového rizika, považovat za součást hlavního předmětu úvěrových smluv dotčených ve věcech v původních řízeních, a proto je nelze kvalifikovat jako zneužívající, jsou-li jasná a srozumitelná. V tomto ohledu vyvstává rovněž otázka, jaký dopad má na kvalifikaci těchto smluvních ujednání jiné ujednání vložené do smluv o úvěru dotčených ve věcech v původních řízeních, které umožňuje úvěrovanému využít možnosti převodu na eura k předem stanoveným datům.
- 21 Pokud jde o posouzení jasnosti a srozumitelnosti smluvního ujednání a existence významné nerovnováhy v právech a povinnostech stran této smlouvy, které z ní vyplývají, předkládající soud uvádí, že žalobci v původních řízeních obdrželi informace o dopadu změn kurzu eura vůči švýcarskému franku na náklady na dotčený úvěr. Předkládající soud uvádí, že kurzové riziko však není v úvěrových smlouvách dotčených ve věcech v původních řízeních nijak zmíněno.
- 22 Předkládající soud kromě toho upřesňuje, že ve vnitrostátní judikatuře byla taková smluvní ujednání, jako jsou ujednání dotčená ve věcech v původních řízeních, považována za jasná a srozumitelná zejména z toho důvodu, že úvěrovaní obdrželi informace o devizových operacích uskutečněných během doby platnosti dotčené smlouvy o úvěru, jakož i o dopadu změn kurzu eura vůči švýcarskému franku na dobu trvání této smlouvy a na splácení k úhradě zůstatku na účtu.
- 23 Vzhledem k tomu, že prodávající nebo poskytovatel má v tomto rámci k dispozici lepší prostředky než spotřebitel k tomu, aby předjímal hospodářský vývoj a kurzové riziko, táže se předkládající soud na specifické informace týkající se kurzového rizika, které musí být předány úvěrovanému, jenž nemá hospodářské prognózy, které by mohly mít dopad na vývoj změny kurzu zúčtovací

měny vůči platební měně a na rizika s nimi spojená. V tomto ohledu vyvstává rovněž otázka důkazního břemene, pokud jde o jasnost a srozumitelnost smluvního ujednání, neboť v původních řízeních je zpochybňováno sdělení určitých informací.

24) Za těchto podmínek se tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Brání směrnice [93/13], vykládaná ve světle zásady efektivity, v [takových věcech, jako jsou věci] dotčené v původních řízeních, uplatnění předpisů o promlčení v následujících případech: a) prohlášení určitého ujednání za zneužívající, b) případné náhrady, c) je-li spotřebitel žalující stranou a d) je-li spotřebitel žalovanou stranou, a to i v případě, že proti němu byla podána vzájemná žaloba?
- 2) V případě zcela či částečně záporné odpovědi na první otázku, brání směrnice [93/13], vykládaná ve světle zásady efektivity, v [takových věcech, jako jsou věci] dotčené v původních řízeních, uplatnění vnitrostátní judikatury, podle které začíná promlčecí lhůta běžet dnem přijetí nabídky úvěru, a nikoli dnem, kdy vznikly vážné finanční problémy?
- 3) Spadají taková ujednání, jako jsou ujednání [dotčená] ve [věcech v] původních řízeních, podle kterých je mimo jiné zúčtovací měnou švýcarský frank a platební měnou je euro, čímž se kurzové riziko přenáší na úvěrovaného, do hlavního předmětu smlouvy ve smyslu čl. 4 [odst.] 2 směrnice 93/13 v případě, že nebyla zpochybněna výše poplatků za směnu a existují ujednání, podle kterých může úvěrovaný v přesných termínech využít možnost převodu na eura podle předem stanoveného vzorce?
- 4) Brání směrnice [93/13], vykládaná ve světle zásady efektivity [unijního] práva, uplatnění vnitrostátní judikatury, podle které je takové ujednání či souhrn ujednání, jako jsou ujednání dotčená ve věcech v původních řízeních, ‚jasná a srozumitelná‘ ve smyslu směrnice, z důvodů, že:
 - v předběžné nabídce úvěru jsou podrobně popsány devizové operace prováděné během trvání úvěru a je v ní uvedeno, že jako směnný kurz eura a švýcarského franku bude použit kurz platný dva pracovní dny před datem události rozhodné pro danou operaci, zveřejněný na internetových stránkách Evropské centrální banky;
 - je v předběžné nabídce uvedeno, že úvěrovaný souhlasí s devizovými operacemi spočívajícími v přepočtu švýcarských franků na eura a eur na švýcarské franky, které jsou nezbytné pro fungování a splácení úvěru, a že úvěrující provede přepočet měsíčních splátek z eur na švýcarské franky po uhrazení dodatečných poplatků souvisejících s úvěrem;
 - je v nabídce uvedeno, že pokud bude v důsledku devizové operace částka splátky ve švýcarských francích nižší, než jaká má být uhrazena, bude splácení jistiny pomalejší a případná část jistiny nesplacená v rámci takové splátky bude připsána k dlužnému zůstatku účtu ve švýcarských francích, a že je v nabídce upřesněno, že splácení jistiny úvěru bude proměnlivé v závislosti na výkyvech směnného kurzu platného pro měsíční splátky, ať již směrem nahoru či dolů, že tyto změny mohou vést k prodloužení či zkrácení doby splácení půjčky a případně mohou změnit i celkové náklady na splácení,
 - v člancích ‚interní účet vedený v eurech‘ a ‚interní účet vedený ve švýcarských francích‘ jsou podrobně popsány operace prováděné při každé úhradě splátek na vrub či ve prospěch

každého účtu a smlouva transparentně popisuje konkrétní fungování mechanismu převodu z cizí měny,

– a ačkoliv v nabídce není zejména výslovně uveden výraz ‚kurzové riziko‘, které nese úvěrováný v důsledku skutečnosti, že nepobírá příjmy v zúčtovací měně, ani výslovná zmínka o ‚riziku úrokové sazby‘?

- 5) V případě [kladné] odpovědi na čtvrtou otázku, brání směrnice [93/13] vykládaná ve světle zásady účinnosti [unijního] práva uplatnění vnitrostátní judikatury, podle které je takové ujednání či souhrn ujednání, jako jsou ujednání dotčená ve věcech v původních řízeních, ‚jasné a srozumitelné‘ ve smyslu směrnice, pokud je ve smlouvě o úvěru s původní dobou [22 až 25 let] vedle aspektů zmíněných ve čtvrté předběžné otázce pouze doplněn vzorový příklad poklesu platebního kurzu o [5 až 6 %] oproti zúčtovací měně, aniž by v ní byly jinak zmíněny výrazy jako např. ‚riziko‘ či ‚obtíže‘?
 - 6) Nese důkazní břemeno spočívající v prokázání ‚jasné a srozumitelné‘ povahy určitého ujednání ve smyslu směrnice 93/13, včetně informací o okolnostech uzavření smlouvy, poskytovatel úvěru, nebo spotřebitel?
 - 7) Nese-li důkazní břemeno spočívající v prokázání jasné a srozumitelné povahy určitého ujednání poskytovatel úvěru, brání směrnice 93/13 uplatnění vnitrostátní judikatury, podle které musí v případě dokumentů o postupech při prodeji úvěrování prokázat jednak, že jim byly informace obsažené v těchto dokumentech poskytnuty, a jednak, a že jim je poskytla banka, nebo naopak musí podle zmíněné směrnice takové důkazy zakládat vyvratitelnou domněnku, že informace obsažené v uvedených dokumentech byly úvěrujícím poskytnuty, včetně ústního sdělení, tj. domněnku, kterou by musel poskytovatel úvěru, který nutně nese odpovědnost za informace poskytované zprostředkovateli, které si vybral, vyvrátit?
 - 8) Lze konstatovat existenci významné nerovnováhy v [takových smlouvách, jako jsou smlouvy] dotčené ve věcech v původních řízeních, ve [kterých] obě smluvní strany nesou kurzové riziko, pokud má poskytovatel úvěru lepší prostředky k tomu, aby předvídal kurzové riziko, než spotřebitel, a riziko poskytovatele úvěru je omezeno, zatímco riziko spotřebitele omezeno není?“
- 25) Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 19. listopadu 2019 byly věci C-776/19 až C-782/19 spojeny pro účely písemné i ústní části řízení.

K předběžným otázkám

K první a druhé otázce

- 26) Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda směrnice 93/13, vykládaná ve světle zásady efektivity, musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje podání návrhu ze strany spotřebitele pro účely určení zneužívající povahy ujednání obsaženého ve smlouvě uzavřené mezi poskytovatelem úvěru a tímto spotřebitelem, nebo pro účely vrácení neoprávněně vyplacených částek na základě zneužívajících ujednání ve smyslu této směrnice, pětiletou promlčecí lhůtou, která začíná plynout ode dne přijetí nabídky úvěru.

- 27 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle ustálené judikatury platí, že neexistuje-li zvláštní unijní právní úprava v dané oblasti, řídí se způsoby ochrany spotřebitele stanovené ve směrnici 93/13 na základě zásady procesní autonomie členských států jejich vnitrostátním právním řádem. Tyto způsoby ochrany však nesmí být méně příznivé než ty, jimiž se řídí obdobné situace vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), ani nesmí být upraveny tak, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, *Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 83 a citovaná judikatura).
- 28 Pokud jde o zásadu efektivity, o kterou jako jedinou se v projednávané věci jedná, je třeba uvést, že každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, je třeba analyzovat s přihlédnutím k úloze tohoto ustanovení v rámci řízení jako celku, jeho průběhu a jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních orgánů. Z tohoto hlediska je třeba případně zohlednit základní zásady vnitrostátního právního systému, jako například ochranu práva na procesní obranu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (viz zejména rozsudek ze dne 16. července 2020, *Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 85 a citovaná judikatura).
- 29 Kromě toho Soudní dvůr uvedl, že povinnost členských států zajistit účinnost práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, s sebou nese zejména pro práva vyplývající ze směrnice 93/13 požadavek účinné soudní ochrany zakotvený rovněž v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, který platí mimo jiné při stanovení procesních podmínek týkajících se žalob založených na takových právech (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. května 2018, *Sziber*, C-483/16, EU:C:2018:367, bod 49 a citovaná judikatura).
- 30 Pokud jde o analýzu charakteristik promlčecí lhůty dotčené ve věcech v původních řízeních, Soudní dvůr upřesnil, že tato analýza se musí týkat délky takové lhůty a podmínek jejího použití, včetně podmínek pro zahájení běhu této lhůty (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. července 2020, *Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale*, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 61 a citovaná judikatura).
- 31 Zaprvé, pokud jde o lhůtu k promlčení návrhů podaných spotřebiteli k uplatnění práv, která pro ně vyplývají ze směrnice 93/13, je třeba uvést, že podle judikatury Soudního dvora platí, že přiměřené lhůty pro podání žaloby stanovené pod hrozbou prekluze v zájmu právní jistoty nejsou takové povahy, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem, pokud jsou tyto lhůty fakticky dostatečné k tomu, aby umožnily spotřebiteli připravit a podat účinný opravný prostředek (mimo jiné viz rozsudek ze dne 9. července 2020, *Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale*, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 62 a citovaná judikatura).
- 32 Soudní dvůr totiž uznal, že ochrana spotřebitele není absolutní a že stanovení přiměřených prekluzivních lhůt pro podání žaloby v zájmu právní jistoty je slučitelné s unijním právem (mimo jiné viz rozsudek ze dne 9. července 2020, *Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale*, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 56, jakož i ze dne 16. července 2020, *Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 85 a citovaná judikatura).
- 33 Soudní dvůr však zdůraznil ochranu, kterou směrnice 93/13 zajišťuje spotřebitelům, a rozhodl, že tato směrnice brání vnitrostátní právní úpravě, která zakazuje vnitrostátnímu soudu, aby po uplynutí prekluzivní lhůty konstatoval zneužívající povahu ujednání obsaženého ve smlouvě

uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. listopadu 2002, Cofidis, C-473/00, EU:C:2002:705, bod 38, jakož i ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Société Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 55).

- 34 V projednávané věci se   žadost o rozhodnutí o p  edb  ţn   otázce týká dvou odlišných situací, a to jednak uplatnění námitky promlčení proti návrhu podanému spotřebitelem na ur  en   zneužívající povahy ujednání obsaženého ve smlouvě uzav  ren   mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a t  mto spotřebitelem, a jednak uplatnění námitky takového promlčení proti návrhu podanému uveden  m spotřebitelem na vrácení zaplacených   astek bezdůvodně na základě zneužívajících ujednání ve smyslu směrnice 93/13.
- 35 Pokud jde zaprvé o námitku promlčení proti návrhu podanému spotřebitelem na ur  en   zneužívající povahy ujednání obsaženého ve smlouvě uzav  ren   mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, je třeba na prvním místě připomenout, že podle čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 nejsou zneužívající ujednání obsa  en   ve smlouvě uzav  ren   mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem pro tohoto spotřebitele z  vazn  .
- 36 Na druh  m m  st   vzhledem k povaze a významu veřejného zájmu, kter   představuje ochrana spotřebitele, směrnice 93/13 ukládá   lensk  m státům, jak vyplývá z jejího čl. 7 odst. 1 ve spojení s jejím dvac  t  m   tvrt  m bodem od  vodn  n  , povinnost zajistit odpovídající a   cinn   prostředky zabr  nuj  c   dalšímu pou  z  v  n   zneužívajících ujednání ve smlouvách mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebiteli. Za tímto   celem musí vnitrostátní soudy ponechat bez pou  it   zneužívající ujednání, takže tato nebudou v   i spotřebiteli z  vazn  , vyjma případu, kdy spotřebitel s tímto nesouhlasí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9.   ervence 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Société Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 52 a 53 jakož i citovan   judikatura).
- 37 Na třetím místě z judikatury Soudního dvora vyplývá, že smluvní ujednání, kter   je prohlášeno za zneužívající, musí být v zásadě pova  zov  no za ujednání, kter   nikdy neexistovalo, takže nemůže mít   cinky v   i spotřebiteli. Soudní dvůr z toho vyvozuje, že důsledkem soudního rozhodnutí o zneužívající povaze takového ujednání musí být v zásadě obnoven   právní a faktick   situace spotřebitele, ve které by se nacházel, kdyby uveden   zneužívající ujednání nebylo sjednáno, takže povinnost vnitrostátního soudu nepoužít zneužívající smluvní ujednání, kter   ukládá povinnost zaplatit částky, kter   se ukáži jako neopr  vn  n  , m   v zásadě za následek odpovídající restituční účinek ve vztahu k těmto částkám (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další, C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, body 61 a 62, jakož i ze dne 9.   ervence 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Société Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 54).
- 38 Z tohoto hlediska je třeba mít za to, že zejména za   celem zaji  t  n     cinn   ochrany práv, kter   spotřebiteli vyplývají ze směrnice 93/13, musí mít spotřebitel možnost kdykoliv namítat zneužívající povahu smluvního ujednání nejen jako prostředek obrany, ale rovněž za   celem ur  en   zneužívající povahy smluvního ujednání ze strany soudu, takže návrh podan   spotřebitelem k ur  en   zneužívající povahy ujednání obsaženého ve smlouvě uzav  ren   mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem nemůže podléhat   adn   promlčecí lhůtě.
- 39 Pokud jde o námitku promlčení proti návrhu spotřebitele na vrácení bezdůvodně zaplacených   astek na základě zneužívajících ujednání ve smyslu směrnice 93/13, sta    připomenout, že Soudní dvůr j    rozhodl, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 této směrnice nebrání vnitrostátní právní

úpravě, která sice stanoví nepromlčitelnost práva podat žalobu na určení neplatnosti zneužívajícího ujednání obsaženého ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, avšak zároveň stanoví promlčecí lhůtu pro právo podat žalobu k uplatnění restitučních účinků tohoto určení, s výhradou, že jsou dodrženy zásady rovnocennosti a efektivity (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 58, jakož i ze dne 16. července 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 84).

- 40 Je tedy třeba mít za to, že námitka promlčení proti restitučním žalobám, které spotřebitelé podali za účelem uplatnění práv, která jim vyplývají ze směrnice 93/13, není sama o sobě v rozporu se zásadou efektivity, pokud její použití v praxi neznemožňuje nebo nadměrně neztěžuje výkon práv přiznaných touto směrnicí 93/13.
- 41 Zadruhé, pokud jde o délku promlčecí lhůty, která se vztahuje na návrh podaný spotřebitelem pro účely vrácení bezdůvodně zaplacených částek na základě zneužívajících ujednání ve smyslu směrnice 93/13, je třeba uvést, že Soudní dvůr již měl příležitost vyjádřit se ke slučitelnosti promlčecích lhůt srovnatelných s promlčecí lhůtou dotčenou ve věcech v původních řízeních, které trvají tři a pět let, které byly namítány vůči žalobám směřujícím k uplatnění restitučních účinků konstatování zneužívající povahy smluvního ujednání, se zásadou efektivity. Podle Soudního dvora jsou tyto lhůty za podmínky, že jsou stanoveny a známy dopředu, v zásadě dostatečné k tomu, aby dotčenému spotřebiteli umožnily připravit a podat účinný opravný prostředek. Lhůty v délce trvání tří až pěti let tak nejsou samy o sobě neslučitelné se zásadou efektivity (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 62 a 64, jakož i ze dne 16. července 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 87 a citovaná judikatura).
- 42 V důsledku toho je třeba mít za to, že pokud je prokázána a dopředu známá pětiletá promlčecí lhůta, jako je lhůta dotčená ve věcech v původních řízeních, která je namítána proti návrhu spotřebitele na vrácení bezdůvodně zaplacených částek na základě zneužívajících ujednání ve smyslu směrnice 93/13, nejví se, že by v praxi znemožňovala nebo nadměrně ztěžovala výkon práv přiznaných směrnicí 93/13. Lhůta takové délky je totiž v zásadě z věcného hlediska dostatečná k tomu, aby spotřebiteli umožnila připravit a podat účinný opravný prostředek k uplatnění práv, která pro něj vyplývají z této směrnice, a to zejména formou restitučních nároků založených na zneužívající povaze určitého smluvního ujednání.
- 43 Pokud jde však zatím o počátek běhu promlčecí lhůty dotčené ve věcech v původních řízeních, existuje nezanedbatelné riziko, že spotřebitel nebude moci během této lhůty uplatnit práva, která mu přiznává směrnice 93/13 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. března 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 22 a citovaná judikatura).
- 44 Z údajů poskytnutých předkládajícím soudem totiž vyplývá, že pětiletá promlčecí lhůta stanovená v článku 2224 občanského zákoníku začíná podle judikatury vydané francouzskými soudy běžet ode dne přijetí nabídky dotčeného úvěru.
- 45 V tomto ohledu je třeba zohlednit nerovné postavení, v němž se spotřebitel vůči prodávajícímu nebo poskytovateli jak z hlediska vyjednávací síly, tak úrovně informovanosti nachází, což ho vede k tomu, že přistupuje na podmínky předem vyhotovené prodávajícím nebo poskytovatelem, aniž může ovlivnit jejich obsah (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 66 a citovaná

judikatura). Stejně tak je třeba připomenout, že spotřebitelé mohou nevědět o zneužívající povaze ujednání obsaženého ve smlouvě o hypotečním úvěru nebo si neuvědomují rozsah svých práv plynoucích ze směrnice 93/13 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 83 a citovaná judikatura).

- 46 Je třeba uvést, že promlčecí lhůta může být slučitelná se zásadou efektivity pouze tehdy, pokud měl spotřebitel možnost seznámit se se svými právy před tím, než tato lhůta začne běžet nebo uplyne (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. října 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 45; ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 67, a ze dne 16. července 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 91).
- 47 Námitka takové pětileté promlčecí lhůty, jako je promlčecí lhůta dotčená ve věcech v původních řízeních, proti návrhu spotřebitele na vrácení bezdůvodně zaplacených částek na základě zneužívajících ujednání ve smyslu směrnice 93/13, která začíná běžet ke dni přijetí nabídky úvěru, přitom nemůže uvedenému spotřebiteli zajistit účinnou ochranu, jelikož tato lhůta může uplynout ještě před tím, než se spotřebitel může dozvědět o zneužívající povaze ujednání obsaženého v dotčené smlouvě. Taková lhůta nadměrně ztěžuje výkon práv, která pro tohoto spotřebitele vyplývají ze směrnice 93/13, a porušuje tak zásadu efektivity (obdobně viz rozsudky ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 67 a 75, a ze dne 16. července 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 91).
- 48 S ohledem na výše uvedené je třeba na první a druhou otázku odpovědět tak, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 ve spojení se zásadou efektivity musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje podání návrhu spotřebitelem:
- k určení zneužívající povahy ujednání obsaženého ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a tímto spotřebitelem promlčecí dobou;
 - k vrácení částek, které byly na základě takových zneužívajících ujednání bezdůvodně zaplacený, pětiletou promlčecí lhůtou, jelikož tato lhůta začíná běžet ode dne přijetí nabídky úvěru, takže spotřebitel mohl v tomto okamžiku nevědět o všech svých právech vyplývajících z této směrnice.

K třetí otázce

- 49 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že pojem „hlavní předmět smlouvy“ ve smyslu tohoto ustanovení zahrnuje ujednání úvěrové smlouvy, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro, a která mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrováný.
- 50 Podle čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 se posouzení zneužívající povahy smluvních ujednání netýká vymezení hlavního předmětu smlouvy ani přiměřenosti mezi cenou a odměnou na straně jedné a službami nebo zbožím poskytovaným jako protiplnění na straně druhé, pokud jsou tato ujednání sepsána jasným a srozumitelným jazykem. Soud tedy může přezkoumat zneužívající povahu ujednání, které se týká definice hlavního předmětu smlouvy, pouze tehdy, pokud toto ujednání není jasné a srozumitelné.

- 51 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 stanoví výjimku z mechanismu věcného přezkumu zneužívajících ujednání stanoveného v rámci systému ochrany spotřebitele zavedeného touto směrnicí, a tedy je třeba toto ustanovení vykládat striktně (rozsudek ze dne 20. září 2017, Andriuc a další, C-186/16, EU:C:2017:703, bod 34 a citovaná judikatura).
- 52 Pokud jde o kategorii smluvních ujednání spadajících pod pojem „hlavní předmět smlouvy“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, Soudní dvůr rovněž rozhodl, že je třeba za taková ujednání považovat ta, která stanoví hlavní plnění této smlouvy a jako taková ji charakterizují. Naproti tomu ujednání mající ve vztahu k ujednáním definujícím samotnou podstatu smluvního vztahu doplňkový charakter nemohou pod uvedený pojem spadat (rozsudek ze dne 3. října 2019, Kiss a CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, bod 32 a citovaná judikatura).
- 53 Předkládajícímu soudu přísluší, aby s ohledem na povahu, obecnou systematiku a ustanovení úvěrové smlouvy dotčené ve věcech v původních řízeních, jakož i právní a věcné souvislosti, do kterých je tato smlouva zasazena, posoudil, zda je ujednání dotčené ve třetí předběžné otázce podstatným prvkem plnění úvěrovaného spočívajícího ve splácení částky, kterou mu úvěrující poskytl (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. října 2019, Kiss a CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, bod 33 a citovaná judikatura).
- 54 Za těchto okolností je však na Soudním dvoru, aby z čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 vyvodil kritéria použitelná při takovém přezkumu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 2017, Andriuc a další, C-186/16, EU:C:2017:703, bod 33).
- 55 V tomto ohledu, pokud jde o smlouvy o úvěru v cizí měně splatné v národní měně, Soudní dvůr uvedl, že vyloučení posouzení zneužívající povahy ujednání týkajících se přiměřenosti ceny a odměny na straně jedné, a služeb nebo zboží poskytovaným jako protiplnění na straně druhé, se nemůže použít na ujednání, která se pro účely stanovení výše splátek omezují na určení převodního kurzu cizí měny, v níž je úvěrová smlouva vyjádřena, aniž úvěrující v rámci tohoto stanovení poskytl jakoukoliv devizovou službu, a neobsahují tudíž žádnou „odměnu“, jejíž přiměřenost jako protihodnoty úvěrujícím poskytovaného plnění nemůže být podle čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 předmětem posouzení zneužívající povahy (rozsudek ze dne 30. dubna 2014, Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, bod 58).
- 56 Soudní dvůr však rovněž uvedl, aniž toto konstatování omezil pouze na smlouvy o úvěru v cizí měně splatné v téže měně, že smluvní ujednání o kurzovém riziku definují hlavní předmět této smlouvy (viz zejména rozsudky ze dne 20. září 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, bod 68, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 14. března 2019, Dunai, C-118/17, EU:C:2019:207, bod 48).
- 57 V této souvislosti je třeba podotknout, že prostřednictvím úvěrové smlouvy se úvěrující zavazuje zejména k tomu, že úvěrovanému poskytne určitou peněžitou částku, a úvěrovaný se zavazuje zejména k tomu, že tuto částku, která bývá zpravidla navýšena o úroky, splatí ve stanovených lhůtách. Hlavní plnění takové smlouvy se tedy týká peněžitě částky, která musí být určena uvedením měny, v níž má být úvěr poskytnut a splacen. Skutečnost, že úvěr musí být splacen v určité měně, tudíž v zásadě neváže ke způsobu platby, který je akcesorický, nýbrž k samotné podstatě závazku úvěrovaného, čímž představuje podstatnou náležitost smlouvy o úvěru (viz rozsudek ze dne 20. září 2017, Andriuc a další, C-186/16, EU:C:2017:703, bod 38).

- 58 Je tedy na předkládajícím soudu, aby s ohledem na kritéria formulovaná v bodech 55 až 57 tohoto rozsudku posoudil, zda smluvní ujednání dotčená ve věcech v původních řízeních, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro, a která mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrovaný, se týkají samotné povahy povinnosti úvěrovaného splatit částku, kterou mu úvěrující poskytl, a to nezávisle na tom, zda se námitka spotřebitele týká rovněž poplatků za směnu.
- 59 Kromě toho je třeba upřesnit, že skutečnost, že ve smlouvě o úvěru v cizí měně existuje jiné ujednání, které umožňuje úvěrovanému využít možnosti převodu na eura k předem stanoveným datům, neznamená, že ujednání týkající se kurzového rizika se z toho důvodu stávají akcesorickými. Skutečnost, že smluvní strany mají možnost změnit v určitých splátkách jedno z podstatných ujednání smlouvy, totiž umožňuje úvěrovanému změnit podmínky jeho úvěru *ex nunc*, aniž existence takové možnosti má přímý dopad na posouzení hlavního plnění charakterizujícího dotčenou smlouvu.
- 60 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že ujednání obsažená ve smlouvě o úvěru, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro, a která mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrovaný, spadají pod toto ustanovení v případě, že tato ujednání upravují podstatný prvek charakterizující uvedenou smlouvu.

Ke čtvrté a páté otázce

- 61 Podstatou čtvrté a páté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci smlouvy o úvěru v cizí měně je požadavek na transparentnost ujednání této smlouvy, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro, a která mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrovaný, splněn, pokud prodávající nebo poskytovatel sdělil spotřebiteli informace o dopadu případného růstu nebo poklesu eura vůči cizí měně, ve které byl úvěr vyjádřen, na finanční závazky tohoto spotřebitele.
- 62 Podle ustálené judikatury týkající se požadavku transparentnosti platí, že informace o smluvních podmínkách a důsledcích uvedeného uzavření smlouvy poskytnuté před uzavřením smlouvy mají pro spotřebitele zásadní význam. Zejména na základě těchto informací se spotřebitel rozhoduje, zda chce být vázán podmínkami, které prodávající nebo poskytovatel služeb vyhotovil předem (rozsudek ze dne 3. března 2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, bod 49 a citovaná judikatura).
- 63 Z toho vyplývá, že požadavek na transparentnost smluvních ujednání, který vyplývá z čl. 4 odst. 2 a článku 5 směrnice 93/13, nemůže být omezen na pouhou srozumitelnost z formálního a gramatického hlediska těchto ujednání. Systém ochrany zavedený touto směrnicí vychází z myšlenky, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli zejména z hlediska úrovně informovanosti, takže tento požadavek na jasný a srozumitelný jazyk smluvních ujednání, a tedy na transparentnost, stanovený uvedenou směrnicí musí být vykládán široce (rozsudek ze dne 3. března 2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, bod 50 a citovaná judikatura).
- 64 Z toho důvodu musí být uvedený požadavek chápán tak, že vyžaduje nejen to, aby dotyčné ujednání bylo pro spotřebitele srozumitelné z formálního a gramatického hlediska, ale rovněž aby průměrnému běžně informovanému a přiměřeně pozornému a obezřetnému spotřebiteli

umožnilo porozumět konkrétnímu fungování způsobu výpočtu této sazby, a posoudit tak na základě přesných a srozumitelných kritérií potenciálně významné ekonomické důsledky tohoto ujednání pro jeho finanční závazky (rozsudek ze dne 3. března 2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, bod 51 a citovaná judikatura).

- 65 To zejména znamená, že smlouva musí transparentně popisovat konkrétní fungování mechanismu, na nějž odkazuje dotčené ujednání, jakož případně i vztah mezi tímto mechanismem a mechanismem stanoveným dalšími ujednáními, tak aby tomuto spotřebiteli byla poskytnuta možnost vyhodnotit na základě přesných a srozumitelných kritérií ekonomické důsledky, které z toho pro něj vyplývají (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. ledna 2021, Dexia Nederland, C-229/19 a C-289/19, EU:C:2021:68, bod 50 a citovaná judikatura).
- 66 Otázka, zda byl v projednávaném případě dodržen požadavek na transparentnost, musí být předkládajícím soudem přezkoumána ve světle všech relevantních skutkových okolností, mezi něž patří reklama a informace poskytnuté v rámci sjednávání úvěrových smluv dotčených ve věcech v původních řízeních nejen samotným úvěrujícím, ale i jakoukoli jinou osobou, která se jménem tohoto prodávajícího nebo poskytovatele podílela na prodávání dotčených úvěrů.
- 67 Přesněji řečeno je na vnitrostátním soudu, aby zohlednil všechny okolnosti, za nichž byla úvěrová smlouva uzavřena, a ověřil, zda byly v dané věci sděleny spotřebiteli všechny informace, jež mohou mít vliv na rozsah jeho závazku a umožňují mu posoudit zejména celkové náklady na úvěr. Při tomto posouzení hraje rozhodující roli jednak otázka, zda jsou ujednání této smlouvy sepsána jasným a srozumitelným jazykem, takže umožňují průměrnému spotřebiteli, jak je popsán v bodě 64 tohoto rozsudku, vyhodnotit takové náklady, a jednak okolnost, zda v úvěrové smlouvě nechybějí informace považované za podstatné s ohledem na povahu zboží či služeb, které jsou předmětem této smlouvy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. března 2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, bod 51 a citovaná judikatura).
- 68 V projednávaném případě předkládající soud uvádí, že žalobci v původních řízeních obdrželi před čerpáním jejich úvěrů informace o dopadu změn kurzu eura vůči švýcarskému franku na dobu trvání smlouvy a na splácení pro účely úhrady zůstatku na účtu. Kurzové riziko však nebylo vůbec zmíněno.
- 69 Pokud jde o takové smlouvy o úvěru v cizí měně, jako jsou smlouvy dotčené ve věcech v původních řízeních, je třeba na prvním místě konstatovat, že pro účely uvedeného posouzení jsou relevantní všechny informace poskytnuté prodávajícím nebo poskytovatelem, jejichž cílem je objasnit spotřebiteli fungování směnného mechanismu a s ním související riziko. Skutečnostmi zvláštního významu jsou upřesnění týkající se rizik, kterým čelí úvěrovaný v případě vážného znehodnocení zákonného platidla členského státu, ve kterém má úvěrovaný bydliště, a zvýšení zahraniční úrokové sazby.
- 70 V tomto ohledu, jak zdůraznila Evropská rada pro systémová rizika ve svém doporučení ESRB/2011/1 ze dne 21. září 2011 o poskytování úvěrů v cizích měnách (Úř. věst. 2011, C 342, s. 1), finanční instituce musí poskytnout úvěrovaným dostatečné informace, které jim umožní přijmout informovaná a obezřetná rozhodnutí a měly by přinejmenším zahrnovat informace o vlivu vážného znehodnocení zákonného platidla členského státu, v němž má úvěrovaný bydliště, a zvýšení zahraniční úrokové míry na jeho splátky (Doporučení A – Informovanost dlužníků o rizicích, bod 1) (rozsudek ze dne čtvrtek 20. září 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, bod 74 a citovaná judikatura).

- 71 Soudní dvůr zejména uvedl, že úvěrovaný musí získat jasné informace, z nichž vyplývá, že uzavřením smlouvy o úvěru v cizí měně se vystavuje určitému kurzovému riziku, což může případně zhoršit jeho ekonomickou situaci, pokud by došlo k znehodnocení měny, v níž mu plynou příjmy. Kromě toho musí prodávající nebo poskytovatel vysvětlit možné výkyvy směnného kurzu a rizika spojená s uzavřením takové smlouvy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, bod 75 a citovaná judikatura).
- 72 Z toho vyplývá, že k dodržení požadavku na transparentnost musí informace sdělené prodávajícím nebo poskytovatelem umožnit průměrnému, běžně informovanému a přiměřeně pozornému a obezřetnému spotřebiteli nejen pochopit, že v závislosti na změnách směnného kurzu může vývoj parity zúčtovací měny vůči platební měně vést k nepříznivým důsledkům pro jeho finanční závazky, ale rovněž pochopit v rámci čerpání úvěru v cizí měně skutečné riziko, kterému se vystavuje během celé doby trvání smlouvy v případě významného znehodnocení měny, v níž mu plynou příjmy, oproti zúčtovací měně.
- 73 V tomto rámci je třeba upřesnit, že takové vyčíslené vzorové příklady, jako jsou příklady zahrnuté do některých nabídek úvěru dotčených ve věcech v původních řízeních, mohou představovat užitečnou informaci, pokud se zakládají na dostatečných a přesných údajích a pokud obsahují objektivní posouzení, která jsou spotřebiteli sdělena jasným a srozumitelným jazykem. Pouze za těchto podmínek mohou takové vzorové příklady umožnit prodávajícímu nebo poskytovateli, aby upoutal pozornost tohoto spotřebitele k nebezpečí potenciálně významných negativních hospodářských důsledků dotčených smluvních ujednání. Stejně jako jakákoli jiná informace týkající se rozsahu závazku spotřebitele, sdělená prodávajícím nebo poskytovatelem, musí přitom vyčíslené vzorové příklady přispět k tomu, aby tento spotřebitel pochopil skutečný dopad dlouhodobého rizika spojeného s možnými výkyvy směnného kurzu, a tedy rizik vyplývajících z uzavření smlouvy o úvěru v cizí měně.
- 74 V rámci smlouvy o úvěru v cizí měně, ve které je spotřebitel vystaven kurzovému riziku, tak nemůže být požadavek na transparentnost splněn sdělením informací tomuto spotřebiteli, byť početných, pokud jsou založeny na předpokladu, že parita zúčtovací měny vůči platební měně zůstane po celou dobu platnosti této smlouvy stabilní. Tak je tomu zejména tehdy, pokud spotřebitel nebyl prodávajícím nebo poskytovatelem upozorněn na hospodářský kontext, který může mít dopad na výkyvy směnného kurzu, takže spotřebitel nebyl schopen konkrétně pochopit případné závažné důsledky, které mohou vyplývat z čerpání úvěru v cizí měně, pro jeho finanční situaci.
- 75 Na druhém místě pro účely posouzení uvedeného v bodě 67 tohoto rozsudku je rovněž jednou z relevantních skutečností jazyk, který používá finanční instituce v předmluvních a smluvních dokumentech. Zejména neexistence výrazů nebo vysvětlení, která by úvěrovaného výslovně upozornila na existenci zvláštních rizik spojených se smlouvami o úvěru v cizí měně, může potvrdit, že požadavek na transparentnost, jak vyplývá zejména z čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, není splněn.
- 76 Na třetím a posledním místě je třeba s ohledem na skutkové okolnosti uvedené v bodě 15 tohoto rozsudku připomenout, že konstatování nekalého charakteru obchodní praxe, o kterém diskutovali účastníci původního řízení na jednání před Soudním dvorem, rovněž představuje jeden z prvků, na jejichž základě může příslušný soud postavit své posouzení zneužívající povahy ujednání obsažených ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. března 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 43).

- 77 Tato skutečnost však sama o sobě nemůže automaticky prokázat, že požadavek na transparentnost, který vyplývá z čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, není splněn, jelikož tato otázka musí být zkoumána v závislosti na všech okolnostech projednávaného případu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. března 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 44 a citovaná judikatura)
- 78 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na čtvrtou a pátou otázku odpovědět tak, že čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci smlouvy o úvěru v cizí měně je požadavek na transparentnost ujednání této smlouvy, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro, a která mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrovaný, splněn, pokud prodávající nebo poskytovatel sdělil spotřebiteli dostatečné a přesné informace, které umožnily průměrnému, běžně informovanému a přiměřeně pozornému a obezřetnému spotřebiteli nejen pochopit konkrétní fungování dotčeného finančního mechanismu, a posoudit tak nebezpečí potenciálně významných negativních hospodářských důsledků takových ujednání na jeho finanční závazky po celou dobu trvání téže smlouvy.

K šesté a sedmé otázce

- 79 Podstatou šesté a sedmé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda směrnice 93/13 musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby důkazní břemeno ohledně jasnosti a srozumitelnosti smluvního ujednání ve smyslu čl. 4 odst. 2 této směrnice nesl spotřebitel, a zda tomu tak je i v případě předání informací obsažených v dokumentech týkajících se prodejních technik použitých prodávajícím nebo poskytovatelem nebo jinou osobou, která se jménem tohoto prodávajícího nebo poskytovatele podílela na prodeji dotčeného úvěru.
- 80 V tomto ohledu je třeba uvést, že směrnice 93/13 neobsahuje žádné ustanovení týkající se důkazního břemene, pokud jde o jasnost a srozumitelnost smluvního ujednání ve smyslu čl. 4 odst. 2 této směrnice.
- 81 Jak vyplývá z judikatury citované v bodě 27 tohoto rozsudku, takové podmínky pro provádění ochrany spotřebitele stanovené směrnicí 93/13 spadají tudíž na základě zásady procesní autonomie členských států do působnosti jejich vnitrostátních právních řádů, přičemž je třeba upřesnit, že tyto podmínky nesmí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), ani nesmějí být upraveny tak, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity).
- 82 V tomto ohledu je třeba uvést, že cílem směrnice 93/13 je zejména ochrana spotřebitele za účelem vyvážení asymetrie mezi postavením prodávajícího nebo poskytovatele a postavením spotřebitele ve smluvním vztahu. Tato asymetrie vyplývá z nerovného postavení, v němž se spotřebitel nachází vůči prodávajícímu nebo poskytovateli jak z hlediska vyjednávací síly, tak úrovně informovanosti, což spotřebitele vede k tomu, jak bylo připomenuto v bodě 45 tohoto rozsudku, že přistupuje na podmínky předem vyhotovené prodávajícím nebo poskytovatelem, aniž může ovlivnit jejich obsah.
- 83 Stejně tak, jak již bylo konstatováno v bodě 78 tohoto rozsudku, aby byl splněn požadavek transparentnosti, jak vyplývá zejména z čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, prodávající nebo poskytovatel musí poskytnout spotřebiteli dostatečné a přesné informace, které spotřebiteli umožní posoudit riziko potenciálně významných negativních hospodářských důsledků smluvních ujednání na jeho finanční závazky.

- 84 V této souvislosti je třeba uvést, že dodržování zásady efektivity a dosažení cíle, ze kterého vychází směrnice 93/13 a který spočívá v ochraně spotřebitele vyvážením asymetrie mezi postavením prodávajícího nebo poskytovatele a postavením spotřebitele, by nemohlo být zajištěno, pokud by důkazní břemeno ohledně jasnosti a srozumitelnosti smluvního ujednání ve smyslu čl. 4 odst. 2 této směrnice nesl spotřebitel.
- 85 Jak totiž v podstatě ve svých písemných vyjádřeních uvedly francouzská vláda a Evropská komise, účinnost výkonu práv přiznaných směrnicí 93/13 by nemohla být zajištěna, pokud by byl spotřebitel povinen prokázat negativní skutečnost, a sice že mu prodávající nebo poskytovatel neposkytl všechny informace nezbytné ke splnění požadavku na transparentnost, jak vyplývá zejména z čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13.
- 86 Naopak je třeba mít za to, že účinnost výkonu práv přiznaných směrnicí 93/13 může být zajištěna, pokud je prodávající nebo poskytovatel v zásadě povinen u soudu odůvodnit řádné splnění předsmluvních a smluvních povinností spojených zejména s požadavkem na transparentnost smluvních ujednání, jak vyplývá zejména z čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13. Může tak být zaručena ochrana spotřebitele, aniž nepřiměřeně zasahuje do práva prodávajícího nebo poskytovatele na spravedlivý proces (obdobně viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 28).
- 87 V tomto ohledu je kromě toho třeba upřesnit, pokud jde o „dokumenty týkající se prodejních technik“, kterých se konkrétně týká sedmá otázka, že povinnost prodávajícího nebo poskytovatele odůvodnit řádné splnění jeho předsmluvních a smluvních povinností se musí vztahovat i na důkaz týkající se poskytnutí informací obsažených v takových dokumentech spotřebiteli prodávajícím nebo poskytovatelem nebo jakoukoliv jinou osobou, která se jménem tohoto prodávajícího nebo poskytovatele podílela na prodávání dotčených úvěrů. Tak je tomu zejména tehdy, když se má za to, že tyto dokumenty mohou být užitečné pro posouzení jasné a srozumitelné povahy smluvního ujednání ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13.
- 88 Jak správně uvedl předkládající soud, je na prodávajícím nebo poskytovateli, aby v konečném důsledku kontrolovali kanály, kterými jsou jejich produkty distribuovány, ať už se jedná o volbu zprostředkovatelů nebo obchodních sdělení vůči spotřebiteli. K dokázání, že řádně splnil předsmluvní a smluvní povinnosti spojené zejména s požadavkem transparentnosti smluvních ujednání, by tedy měl mít možnost předložit důkazy o tom, že ke dni uzavření smlouvy dotčené dokumenty nebyly použity nebo již nebyly používány.
- 89 Z výše uvedeného vyplývá, že na šestou a sedmou otázku je třeba odpovědět tak, že směrnice 93/13 musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby důkazní břemeno ohledně jasnosti a srozumitelnosti smluvního ujednání ve smyslu čl. 4 odst. 2 této směrnice nesl spotřebitel.

K osmé otázce

- 90 Podstatou osmé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 vykládán v tom smyslu, že ujednání úvěrové smlouvy, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro, a která mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrovaný, způsobují významnou nerovnováhu v právech a povinnostech smluvních stran, které vyplývají z uvedené smlouvy, v neprospěch spotřebitele, jelikož prodávající nebo poskytovatel má lepší prostředky než spotřebitel k tomu, aby předvídal kurzové riziko, a riziko prodávajícího nebo poskytovatele je omezeno, zatímco riziko spotřebitele omezeno není.

- 91 Je třeba nejprve připomenout, že podle čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 je nesjednané ujednání smlouvy uzavřené mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.
- 92 Je třeba rovněž uvést, že podle ustálené judikatury se pravomoc Soudního dvora týká výkladu kritérií, která vnitrostátní soud může nebo musí použít při přezkumu smluvního ujednání s ohledem na ustanovení této směrnice, a zejména při přezkumu případné zneužívající povahy ujednání ve smyslu čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, přičemž je třeba upřesnit, že tomuto soudu přísluší rozhodnout o konkrétní kvalifikaci určitého smluvního ujednání v závislosti na okolnostech projednávaného případu. Z toho vyplývá, že se Soudní dvůr musí omezit na to, že předkládajícímu soudu poskytne vodítka, která by posledně uvedený měl zohlednit při posuzování zneužívající povahy dotčeného ujednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. září 2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 a C-252/19, EU:C:2020:631, bod 91 a citovaná judikatura).
- 93 Pokud jde o posouzení zneužívající povahy smluvního ujednání, je na vnitrostátním soudu, aby s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v čl. 3 odst. 1 a článku 5 směrnice 93/13 určil, zda vzhledem k okolnostem projednávané věci splňuje takové ujednání požadavky poctivosti, vyváženosti a transparentnosti stanovené touto směrnicí (viz zejména rozsudek ze dne 7. listopadu 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 a C-483/18, EU:C:2019:930, bod 53 a citovaná judikatura).
- 94 Transparentnost smluvního ujednání, kterou vyžaduje článek 5 směrnice 93/13, je jedním z prvků, které je třeba zohlednit v rámci posouzení zneužívající povahy tohoto ujednání, které musí provést vnitrostátní soud podle čl. 3 odst. 1 této směrnice (rozsudek ze dne 3. října 2019, Kiss a CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, bod 49 a citovaná judikatura).
- 95 V projednávaném případě smluvní ujednání dotčená ve věcech v původních řízeních vložená do smluv o úvěru v cizí měně stanoví, že obě strany nesou kurzové riziko, ale riziko, které nese prodávající nebo poskytovatel, v projednávané věci bankovní instituce, je omezeno, zatímco riziko, které nese spotřebitel, omezeno není. Na základě těchto ujednání tedy v případě podstatného znehodnocení národní měny v poměru k zahraniční měně nese kurzové riziko spotřebitel.
- 96 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že v rámci takových úvěrových smluv v cizí měně, jako jsou smlouvy dotčené ve věcech v původních řízeních, vnitrostátní soud posoudí s ohledem na všechny okolnosti věci v původním řízení a s přihlédnutím zejména k odborným zkušenostem a znalostem prodávajícího nebo poskytovatele, pokud jde o možné výkyvy směnného kurzu a rizika čerpání úvěru v cizí měně, na prvním místě možné nedodržení požadavku poctivosti a poté existenci případné významné nerovnováhy ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 2017, Andriuc a další, C-186/16, EU:C:2017:703, bod 56).
- 97 Pokud jde o požadavek poctivosti, je třeba uvést, jak vyplývá z šestnáctého bodu odůvodnění směrnice 93/13, že v rámci tohoto posouzení je třeba zohlednit zejména sílu vyjednávacích pozic stran, a to zda měl spotřebitel nějakou pohnutku k tomu, aby souhlasil s dotčeným ujednáním.
- 98 Pokud jde totiž o otázku, zda takto vytvořené ujednání způsobuje v rozporu s požadavkem poctivosti významnou nerovnováhu mezi právy a povinnostmi smluvních stran, které vyplývají ze smlouvy, v neprospěch spotřebitele, musí vnitrostátní soud ověřit, zda prodávající nebo

poskytovatel, který jedná se spotřebitelem poctivě a přiměřeně, mohl rozumně očekávat, že by spotřebitel s takovým ujednáním souhlasil po předchozím individuálním vyjednávání (viz zejména rozsudek ze dne 3. září 2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 a C-252/19, EU:C:2020:631, bod 93 a citovaná judikatura).

- 99 Pro účely posouzení, zda taková smluvní ujednání, jako jsou ujednání dotčená ve věcech v původních řízeních, způsobují významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran úvěrové smlouvy, která obsahuje tato ujednání, v neprospěch spotřebitele, je tudíž třeba zohlednit všechny okolnosti, které mohl úvěrující v okamžiku uzavření této smlouvy znát, zejména s ohledem na jeho odbornost, pokud jde o možné výkyvy směnného kurzu a rizika čerpání takového úvěru, které mohly mít dopad na následné plnění smlouvy i na právní postavení spotřebitele.
- 100 Vzhledem k tomu, že prodávající nebo poskytovatel má lepší prostředky k tomu, aby předjímal kurzové riziko, které se může projevit kdykoli během doby platnosti smlouvy, jakož i s ohledem na neomezené riziko týkající se výkyvů směnných kurzů, které taková smluvní ujednání, jako jsou ujednání dotčená ve věcech v původních řízeních, představují pro spotřebitele, je třeba mít za to, že taková ujednání mohou vést k významné nerovnováze v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dotčené úvěrové smlouvy, v neprospěch spotřebitele.
- 101 S výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, totiž smluvní ujednání dotčená ve věcech v původních řízeních podle všeho přenášejí na spotřebitele v rozsahu, v němž prodávající nebo poskytovatel nedodržel požadavek transparentnosti vůči tomuto spotřebiteli, nepřiměřené riziko ve vztahu k poskytnutým plněním a výši úvěru, jelikož použití těchto ujednání má za následek, že spotřebitel musí v konečném důsledku nést náklady na vývoj směnného kurzu. V závislosti na tomto vývoji se tento spotřebitel může dostat do situace, kdy jednak je zbývajících dlužná částka jistiny v platební měně, v projednávané věci v eurech, výrazně vyšší než původně vypůjčená částka, a jednak zaplacené měsíční splátky téměř výhradně kryjí pouze úroky. Tak je tomu zejména v případě, kdy toto zvýšení dlužné jistiny v národní měně není vyváжено rozdílem mezi úrokovou sazbou cizí měny a úrokovou sazbou národní měny, přičemž existence takového rozdílu představuje hlavní výhodu úvěru v cizí měně pro úvěrovaného.
- 102 Za takových podmínek, zejména s ohledem na požadavek na transparentnost, který vyplývá z článku 5 směrnice 93/13, nelze mít za to, že prodávající nebo poskytovatel mohl rozumně očekávat, zacházel-li se spotřebitelem transparentním způsobem, že spotřebitel bude po individuálním vyjednávání souhlasit s takovými ujednáními (obdobně viz rozsudek ze dne 3. září 2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 a C-252/19, EU:C:2020:631, bod 96), což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 103 S ohledem na výše uvedené je třeba na osmou otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že ujednání úvěrové smlouvy, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro a euro, a která mají za následek, že kurzové riziko, aniž je omezeno, nese úvěrovaný, mohou způsobit významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z uvedené smlouvy, v neprospěch spotřebitele, jelikož prodávající nebo poskytovatel nemohl rozumně očekávat, že při dodržení požadavku transparentnosti vůči spotřebiteli bude spotřebitel po individuálním vyjednávání souhlasit s neúměrným kurzovým rizikem, které z takových ujednání vyplývá.

K nákladům řízení

- 104 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách ve spojení se zásadou efektivity musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje podání návrhu spotřebitelem:
 - pro účely určení zneužívající povahy ujednání obsaženého ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a tímto spotřebitelem promlčecí dobou;
 - pro účely vrácení částek, které byly na základě takových zneužívajících ujednání bezdůvodně uhrazeny, pětiletou promlčecí lhůtou, jelikož tato lhůta začíná běžet ode dne přijetí nabídky úvěru, takže spotřebitel mohl v tomto okamžiku nevědět o všech svých právech vyplývajících z této směrnice.
- 2) Článek 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že ujednání obsažená ve smlouvě o úvěru, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro, a která mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrovaný, spadají pod toto ustanovení v případě, že tato ujednání upravují podstatný prvek charakterizující uvedenou smlouvu.
- 3) Článek 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci smlouvy o úvěru v cizí měně je požadavek na transparentnost ujednání této smlouvy, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro, a která mají za následek, že kurzové riziko nese úvěrovaný, splněn, pokud prodávající nebo poskytovatel sdělil spotřebiteli dostatečné a přesné informace, které umožnily průměrnému, běžně informovanému a přiměřeně pozornému a obezřetnému spotřebiteli pochopit konkrétní fungování dotčeného finančního mechanismu, a posoudit tak nebezpečí potenciálně významných negativních hospodářských důsledků takových ujednání na jeho finanční závazky po celou dobu trvání téže smlouvy.
- 4) Směrnice 93/13 musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby důkazní břemeno ohledně jasnosti a srozumitelnosti smluvního ujednání ve smyslu čl. 4 odst. 2 této směrnice nesl spotřebitel.
- 5) Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že ujednání úvěrové smlouvy, která stanoví, že zúčtovací měnou je cizí měna a platební měnou je euro, a která mají za následek, že kurzové riziko, aniž je omezeno, nese úvěrovaný, mohou způsobit významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z uvedené smlouvy, v neprospěch spotřebitele, jelikož prodávající nebo poskytovatel nemohl rozumně očekávat, že při dodržení požadavku transparentnosti vůči spotřebiteli bude spotřebitel po individuálním vyjednávání souhlasit s neúměrným kurzovým rizikem, které z takových ujednání vyplývá.

Podpisy.